

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben hához hordva
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Deasó-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 19. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914. január 24

VIHAR A HÁZBAN. — ANDRÁSSYT KIVEZETTÉK

A parlament megint mintha Budapestre költözött volna.

A politikai pártok közti ellentét nem hogy enyhült volna, hanem még jobban kiélesedett.

A sajtójavaslat körül támadt kavargás viharban tört ki tegnap a Ház ülésén.

Vihar? Ez már egészen megszokott fogalom lesz nálunk. Hiába reménykedtünk, hogy talán az új év elején megkezdődött komolyabb vita színvonalán meg fog maradni a képviselőház. Pár nap óta megint puskaporos a hangulat. Jobbról is, balról is keményen odamondogatnak az emberek egymásnak s a vége — Gerő százados.

Bizony ennél szebb látványt is el tudunk képzelni. Eddig az osztrák képviselőház volt a botrányparlament, a hol németek és csehek tépázták egymást, most Budapest vezet a viharos ülések terén, azzal a különbséggel, hogy nálunk magyar emberek magyar emberekkel veszekszenek.

Ennyiben domborodik ki az „egységes“ magyar nemzeti állam a poliglott Ausztria fölött. De ez sem tart sokáig. Mig mig mi egymás ellen hadakozunk, addig gyönyörűen haladnak előre a Kárpátoktól az Adriáig a nemzetiségek.

*

Tudósításunk a képviselőház üléséről a következő:

Urmánczyt negyven napra kizárták.

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitotta meg az ülést. Beljelentette, hogy az összeférhetlenségi állandó bizottság

a Bakó József ellen tett összeférhetlenségi bejelentést február 4-ére, a gróf Bánffy Miklós ellen bejelentett összeférhetlenségi ügyet február 11-ére tűzte ki tárgyalásra.

Szász Pál a mentelmi bizottság előadója jelent meg azután az előadói emelvényen az ellenzék hangos derütsége között. Az előadó először az Urmánczy Nándor ügyében hozott mentelmi bizottsági ítéletről tett jelentést. Elmondta, hogy Urmánczy az elnök többszöri figyelmeztetésére szembehelyezkedett a házszabályokkal, sértő módon viselkedett az elnökkel szemben, akit őrmesternek nevezett. (Zajos helyeslés balról.) Az őrmesterség becsületes foglalkozást jelent, de ebben a vonatkozásban sértő jellege van. A mentelmi bizottság Urmánczy Nándort negyven napi kizárással ítélte. (Nagy zaj.)

Vázsonyi Vilmos: Csak negyven napra? A vizözön tartott eddig, — onnan vették talán?

A Ház elfogadja a mentelmi biz. javaslatát.

Szász Pál előadó: Justh János a Ház tegnapi ülésének végén sértő módon az elnökre kiáltott, hogy hallgasson a jobb fülére is. Ezért jegyzőkönyvi megrovásra ítéli.

Vázsonyi Vilmos: A jobb fül megsértése címén!

Beöthy Pál: Felteszem a kérdést... Huszár Károly: Hogy két füle van-e az elnöknek? (Nagy zaj.)

A mentelmi bizottság javaslatát elfogadták.

Apponyi Tisza ellen.

Az elnök: Áttérünk a sajtójavaslat tárgyalására. Ki az első szónok?

A jegyző: Gróf Apponyi Albert.

Gróf Apponyi Albert: A tegnapi ülésen meglehetősen izgalmat keltett az a körülmény, hogy a miniszterelnök az ellenzéknek egy köztisztviselőben álló és mindnyájunk szeretetét bíró tagját lehetetlen másképp minősíteni, mint a házszabályok azon szakasza alá tartozó ténynek, amely a képviselőház valamely tagján esett sértést foglalja magában és ami nemesak jogot ad az elnökségnek, de egyenesen kötelességévé teszi a támadó

rendreutasítását. (Ugy van! Ugy van! A baloldalon.)

Vázsonyi Vilmos: Ez az a bizonyos jobb fül, amely nem hall!

Gróf Apponyi Albert: Nekem az ellenzéki pártok nevében egyszerűen az a feladat, hogy az elnökséghez ezt a kérdést intézzem, szándékozik-e a megtámadott képviselőnek azért a támadásért, amely ellene elhangzott a Házban, elégtételt adni? Én, amíg erre választ nem kaptam, addig nem vagyok abban a helyzetben, hogy a tárgyhöz szóljak. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Beöthy Pál elnök: Mindenekelőtt azzal a kijelentéssel tartozom a Háznak, hogy a tisztelt szónok ur eltért a tárgytól. (Nagy zaj a baloldalon.) A miniszterelnök azt mondta, hogy mit tenne ő abban az esetben, ha egy vádat emelne és így sikerülne a bizonyítás. Miután ezt nem másra értette, nem volt helye a rendreutasításnak. (Nagy zaj a baloldalon.)

Ez a válaszom a kérdésre. (Nagy zaj a baloldalon.)

Gróf Apponyi Albert: Az ellenzéki közbeszólásoknak, merem mondani, kilenc tizede sokkal kevésbé éles, mint a hogy a miniszterelnök ur szokott nyilatkozni. Mint hogy az elnökség részéről nem látok garanciát arra, hogy a javaslatot házszabály-szerűen lehessen tárgyalni, elállok a szótól. (Eljenzés.)

Zavar a szavazásnál.

Beöthy Pál elnök: Minthogy szólni senki sem kíván, kérem a Házat, az első szakaszt elfogadja-e vagy nem? (Zaj.) A szakaszt elfogadottnak jelentem ki.

Vázsonyi Vilmos: Micsoda dolog ez? Szónokok vannak feliratkozva!

Kelemen Samu: Fel vagyok iratkozva a táblára.

Beöthy Pál elnök odaszól Hoványi Géza jegyzőhöz:

— Van valaki felírva?

Hoványi Géza mutatja a jegyzeteit, hogy nincs senki felírva.

Vázsonyi Vilmos: Füttyülünk az elnökre!

Kelemen Samu: Itt tévedésről van szó; feliratkoztam szónoknak. Mindig a táblára

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

szokták felírni, meg kellett volna tehát nézni a táblát.

Beöthy Pál elnök: Ugy látom, véletlen tévedésről van szó, kérem tehát a Házat, hogy az előző határozat megváltoztatásával adja meg a szót Kelemen Samunak. A Ház így határoz.

Kelemen Samu: Nem akarja, hogy az első szakasz, amely jogsérelmet jogsérelmekre halmoz, vita nélkül szavaztassék meg. A sajtó nem kegyet akar, hanem jogokat.

Kitör a vihar.

Barabás Béla az első szakaszhoz módosítást nyújt be, amely szerint az 1848. évi XVIII. t. c. bevezető részének azon kijelentése, hogy az előző vizsgálat örökre eltöröltetik, szurassék be a szakaszba. A második módosítása pedig az, hogy az első szakaszba az 1848. évi XVIII. törvényekre való hivatkozással szurassék be az, hogy gondolatait mindenki nemcsak szabadon közölheti, hanem szabadon terjesztheti is. Nem az vezetői önként, amit tegnap itt Vadász államtitkár beszédében elmondott (Felkiáltások baloldalon: Csak komédiának!), hanem az, hogy minden ellenzéki mozgalmat el akarunk tiporni, amely fellázad az ellen a galád munka ellen, amelyet a munkapárt eddig is végzett. (Ugy van. Taps balfelől, nagy zaj a jobboldalon.)

Felkiáltások a munkapárttól: Rendre!

A vihar kitörésére úgy a jobb, mint a baloldaltól a képviselők a terembe tódulnak.

Vázsonyi Vilmos: Panama, erőszak, ez a kettő a fegyverük.

Héderváry Lehel: Elek Pál pénzből panamáznak.

Huszár Károly (az elnök felé): Mondja meg, mennyibe került a választása? Milyen pénzből választották meg?

Az egész ellenzék tombolva helyeseli Barabásnak. Az elnök csenget, beszél, de nem hallani, mit.

Kovácsy Kálmán: Sikasztók!

Vázsonyi Vilmos: Szurony és panama! Nincs már erkölcs, nincs tisztesség, minden elrothadt az önök uralma alatt.

Héderváry Lehel: Adják vissza a pénzt, amit összelopkodtak a pártkasszáikba!

Az állandó nagy zajban **Barabás Béla** harsány hangon mondja:

— Befejezem beszédemet. Az első betű és az utolsó betű az önöké, az önöké a só!

Óriási zaj támad erre, majd **Rakovszky István** a baloldali első padban szólásra emelkedik.

Az elnök: **Rakovszky** képviselő ur szót kér?

Erre még nagyobb vihar tör ki. **Huszár Károly** állva kiáltja:

— Hegyezze a fülét! **Rakovszky István** akar beszélni!

Az elnök: Kérem a Házat, megadja-e az engedélyt **Rakovszky Istvánnak** a felszólalásra?

Vita az elnökkel.

Az elnök: Csak valamely főnforgó esetéről lehet beszélni a házszabályok címén. Csak a most előfordult házszabályalkalmazásról tessék beszélni.

Rakovszky István: Tisztába kell jönni az elnök uralma, hogy lehet-e tanácskozni, vagy nem. Az elnök rendreutasította Barabást egy szubjektív kifejezése miatt, de a mikor a miniszterelnök egy köztisztületben álló férfit megsért megokolatlanul...

Fölkiáltások balról: Goromba dísznó módon!

Rakovszky István: Szükségesnek tartja felolvasni a házszabályok idevonatkozó 251-ik szakaszát, a mely szerint az elnök a Ház súlyos megsértése esetén köteles rendreutasítani a Ház bármely tagját.

A miniszterelnök tudta, ott az elnöki székben, hogy **Lukács László** hazudik.

Az elnök: A képviselő ur már tulmegy a házszabályok határain.

Rakovszky István: Elvárja az elnöktől, hogy megvédi az ellenzéket a méltánytalan durva támadásoktól. Ha azonban az elnök kétféle mértékkel mér, akkor ez többé nem parlament, hanem egy alacsony hely, a melynek méltó nevét nem akarom itt kimondani. Könnyű a többség árnyékában a Frommer-pisztolyok védelme alatt sértegetni. A miniszterelnöknek akkor, a mikor az ellenzéken kellett volna teljesítenie kötelességét, akkor szintén megszökött. (Taps a baloldalon.)

ségét, akkor szintén megszökött. (Taps a baloldalon.)

Az elnök: Megnyugtathatom a képviselő urat, állandó és legfőbb gondoskodásom tárgya, a parlament méltóságát megvédeni. (Derűtség balról.) Ezt a kötelességemet mindig teljesítettem eddig, teljesíteni fogom ezután is. (Nagy zaj balról, éljenzés jobbról.) Annak az elbírálása, hogy mikor vét a házszabály ellen valaki, a míg elnök vagyok, az én belátásomra van bízva.

Andrássy nem beszélhet.

Andrássy Gyula gróf a házszabályokhoz kér szót.

A többség nem adja meg az engedelmet a felszólalásra.

Az ellenzék zajosan tapsol.

— Halljuk **Andrássyt!** Halljuk **Andrássyt!** — kiáltják balról.

Az elnök: Miután a Ház az engedelmet nem adta meg a felszólalásra (Nagy zaj balról), folytatjuk a törvényjavaslat részletes tárgyalását. Székely Ferencet illeti meg a szó. (Nagy zajongás a baloldalon.)

Andrássy Gyula gróf nem ül le, hanem beszélni akar.

Az elnök: Ismételtlen figyelmeztetem **Andrássy Gyula** gróft, hogy **Székely Ferencet** illeti a szó.

Andrássy tovább is áll a helyén. A nagy zajban egy szót sem lehet érteni.

Az elnök végre fölkel a helyéről: fölfüggeszti az ülést.

Az ellenzék zajosan tapsol.

A szünet alatt.

A szünet alatt **Andrássy** beszél a jobboldalhoz:

— Semmi gorombáskodás, semmi személyeskedés nem célunk, én csak a tényállást akarom elmondani.

Hajós Kálmán: Mindenki provokálnak. **Andrássy** az ellenzékhez fordul: Csندره kérek mindenkit. Legyenek csendben.

Szünet után

az elnök szavazással jóváhagyatja a képviselők kivezetését.

Gonda István Mihály.

— 1833—1914. —

„Emlékezzünk régiokról“, e szavakkal kezdem az én első osztálytanáromról szóló rövid nekrológomat, a kinek koporsójára a jászóvári premontrei kanonokok gyönyörű temetőjében tegnap hullottak a fagyos görgöngyök.

Nem szándékozom életrajzot írni, mert hiszen szép városunkban edes kevesen vagyunk már, akiket nagyon érdekelnének ennek a talpig derék magyar szerzetes papnak életrajzi adatai; mindössze is csak azt említem meg jellemzésére, hogy a szepesmegyei Görgön, a Csáky grófok egyik ágának ősi fészkeiben, született a múlt század esztendő negyedik évtizedének az elején, tehát akkor, mikor az egész felvidék és maga az ő szülő megyéje, a Szepesség is felelő részben német, másik felében meg tót volt és a kis tót diák olyan jól megtanulta a mi edes hazánk nyelvét, hogy sem élőszavában, sem írásában nem ejtett hibát grammatikánk és syntaxisunk nehéz szabályai ellen. De nem csak nyelvében, szívében is teljesen magyarrá lett ez a löcsei iskolából a hazafias premontrei rend kebe-

lébe 1852-ben belépett ifju ember, aki a míg a tanítói pályán működött, lelkiismeretes, buzgó és főképen igen türelmes jószívű tanár volt; amikor meg rendjének akkori előjárósága a jászói központi anyaház gondnokságával bízta meg, a leglelkiismeretesebb munkása lett a rendi adminisztráció eme kényes és nagy tapintatosságot kívánó ágának.

Tanárságának kora 1856-tól 1878-ig tartott, amely 22 esztendőre terjedő működéséből csak az 1865-ik iskolai évet töltötte Kassán, a többi huszonegy évet városunknak már akkor is igen jöhrű és a mostanánál jóval népesebb főgimnáziumában szentelte a nevelés és tanítás szent ügyének.

Engem a tanárát mindig szerető hálás tanítványi viszony fűzött a jobblétre szenderülthöz és ezt a viszonyt még bensőbbé tette a rendtársi szeretet, amellyel feléje mindig közeledtem akkor is, a mikor egy székházban éltünk, de akkor is, mikor már idegen helyről jövet kerestem meg a jó öreg **Gonda bácsit**.

Örömmel hallgatta valahányszor csak **Jászóra** kerülve, ajtáján bekopogtattam, a régi váradi emberekről szóló hireimet és bizony-bizony sokszor kellett sóhajtoznia, mikor egy-két esztendő időközök után egyik

jóbarátjának a másik után való elhalálozásáról vittem neki hírt. A városunkban átélte huszonegy esztendő elején, a hatvanas években a premontrei kanonokok még nem laktak együtt, mert a negyvennyolcas idők mozgalmaiban társházukat hadicélokra foglalták le és jó sokáig tartott az, míg ismét lakható állapotban kapták vissza a katonai kincstártól székházukat. **Gonda bácsi** a régen elhunyt **Krausz, Szentpétery, Király, Sebes** rendtagokkal együtt a **Lakatos** családnál lakott s derék háziura családjáról soha sem felejtett el kérdezősködni. A múlt pünkösdi táján aztán arról is beszámoltam neki, hogy **Lakatos Tóni** bácsi is itt hagyta már az apáca-utcai kuriát; bizony-bizony megkönnyezte a derék aggastyán az ő egykori házigazdáját és csak azzal vigasztalta magát, hogy milyen jó társaság várta és fogadta a tulsó világban a régi magyar táblabíró világ e tipikus alakját; maga is nagyon vágyakozott már közéjük, hogy léleken újra egyesülhessen azokkal, akiket itt e földön olyan sokáig és olyan nagyon szeretett. Most hát már köztük van — és azt hiszem, hogy odaát őt is nagy örömmel fogadták.

Az én ragaszkodásom alapja az volt,

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok lakberendezési vállalata
Kaszárnya-tér 7. szám. (Pankolics-telep.)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket rak-táron tartunk. — Jobbminőségű butorok javítása és fényezése (a helyszínén is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. — Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

Ekkor **Andrássy** újra feláll s a házszabályokhoz kér szót.

Elnök: Nem lehet. A Ház nem engedte. Következik **Székely Ferenc** a szóhoz.

Oriási zaj a baloldalon.

— Halljuk **Andrássy**!

Andrássy: A házszabályokhoz.

Elnök: Ismétlem, nem szólhat!

Negyedóraig tartó zajban (elnök **Justh Jánost** közben a mentelmihez utasítja) megszavazzák az 1. §-t.

Elnök a második szakaszt is felolvastatja. **Andrássy** még mindig áll.

Elnök felszólítja **Polónyit**, aki feláll, de **Andrássy** sem ül le. **Polónyi** ezzel megakadályozta, hogy szónok hiányában megszavazzák a 2-ik szakaszt.

Andrássyt kivezetik.

Elnök **Andrássy**t a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Andrássy tovább beszél, amikor 1 óra-kor megjelennek a teremőrök **Horváth** alezre-des és **Gerő** százados vezetésével.

Felolvassák a kivezetendő képviselők nevét: **Gróf Andrássy Gyula**, **Battyányi Pál gróf** és **Haller István**.

Andrássy az izgalomtól remegve hagyja el a termet. Utána megy a másik két képviselő.

Beöthy Pál elnök felmentést kér a Ház-tól, a kivezetését.

A munkapárt az ellenzék állandó zugó közbeszólása közben egy intésre feláll.

Zichy Aladár gróf: Ezzel a viselkedésükkel csak az uralkodóháznak tesznek rossz szolgálatot.

Elnök: **Zichy**t rendreutasítja.

Zichy: Teheti, magánál van az erőszak.

Elnök: A mentelmi bizottsághoz utasítja **Zichy**t.

Apponyi Albert gróf szól a házszabályokhoz.

— Nem a munkapárt által adott engedély folytán beszélek.

Elnök: Rendreutasítom.

Justh János közbeszól.

Elnök: A mentelmi bizottsághoz utasítja.

hogy 1872-ben, mikor jó apám felvitt a fehérpapok iskolájába, ő lett az én első osztályfőnököm.

Százharmincöt tanuló társammal együtt jártam a keze alá.

December havában már névszerint is ismerte a padban ülőket, mert bizony szűk kis iskolaszobánkban ott a mostani városháza alján csak nyolevanan szoronghattunk padokban ülve, a többiek a katedra szélén, a kályha padkáján kuporogtak, avagy állingáltak a jó öreg körül.

En az első padban ültem és amikor **Treffort** minisztert bevezették az iskolánkba, hogy látó tanúja legyen ennek a nagy nyomorúságnak, már névszerint mutatott be minket a kis diákok szemében ki sem fejezhető tekintélyben tündöklő nagy embernek.

Nemcsak a latint, hanem a magyar nyelvet és a földrajzot is az osztálytanár tanította nekünk és hogy a földrajzot megszerettem és később szaktárgyammá is tettem, azt a jó öregnek köszönhetem.

Hálám jeléül az emlékezés e szerény koszoruját teszem a sírjára azzal az imádságos óhajjal, hogy legyen az ő siri álma oly esendős, mint aminő harmonikusán szép volt a nyolec évtizednél hosszabb élete!

R. i. p.

Szmetka L. Ódön.

Bikády: Hóhérok.

Apponyi Albert: Nem az elnöki engedély, hanem az abszolút jog alapján, amelyet az egyedül érvényes régi házszabályok adnak a képviselőnek s amelyet egyedül ismer el kötelezőnek az ellenzék.

Elnök figyelmezteti, hogy az új házszabályok érvényesek és kötelezők mindenkire.

Apponyi Albert gróf: Azt is megsértik, lehetlenné teszik a komoly tanácskozást. Az imént **Zichy**t az egyszerű közbeszólás miatt a mentelmi bizottsághoz utasította.

Ily körülmények közt, amikor az elnök tulteszi magát a házszabályokon, mi se fogjuk respektálni a házszabályokat.

(Eljen, ugyan, közbeszólások, az elnök többeket rendreutasít.)

Zichy: A házszabályokhoz kérek szót.

Elnök: Nem adom meg. Most én beszélek. Az előbb nyílt szembehelyezkedést jelentettek be a házszabályokkal szemben. Kijelentem, hogy a házszabályok tekintélyét elnöki hatalmammal meg fogom óvni.

Zichy Aladár: A házszabályokhoz kérek szót.

Elnök: Kérde, megadja-e az engedélyt a Ház?

Zichy tovább beszél.

Az elnök többször figyelmezteti, végül a teremőrök elnöki parancsra bejönnek, hogy kivezessék. Erre eltávozik.

Az ellenzék tiltakozása.

Apponyi áll szólásra.

Elnök: A házszabályokhoz kíván szólnani?

Apponyi: Az ellenzék nevében általános kijelentést akarok tenni. Az ellenzék kötelességét teljesíti, a törvényben megszabott jogát gyakorolja, de ezt a kormány, az uralmon levő párt s a pártoskodó, törvényt, házszabályt sértő elnök lehetlenné teszi. Erkölességi lehetlenség így az ellenzéknek résztvenni a törvényhozás munkájában s amikor az ellenzék érélyesen és ünnepélyesen tiltakozik a törvényjavaslat megszavazása ellen, a felelősséget a kormányra és pártjára hárítja.

Viharos, zugó éljenzés kísérte az ellenzék részéről **Apponyi** szavait, amely után az ellenzék kivonult.

Félórás szünet következett.

Szünet után folytatták a részletes vitát, **Kozma Andor** néhány pótlást indítványozott, amit elfogadtak.

4 órára a sajtótörvény részleteiben is meg volt szavazva.

A munkapárt ünnepelte az igazságügy-minisztert.

Elnök indítványozza, hogy holnap a váltótörvény kerüljön napirendre.

Gróf Tisza a Ház következő munkarendjére vonatkozólag kijelenti, hogy legközelebb sorakerülnek: az ujonejavaslat, a reginkoláris bizottság, a vasúti pragmatika és a kerületek új beosztásáról szóló törvény.

Ezzel az ülés véget ért.

A Máv. elnökigazgatója.

Budapest, jan. 23.

A minisztertanácson a Máv. elnökigazgatójává **Tolnay Kornélt** ki nevezték.

A városi tisztviselők fizetése.

Rendkívüli városi közgyűlés.

— Második nap. —

Tegnap délután folytatta Nagyvárad városi törvényhatósági bizottsága a városi tisztviselő állások átszervezésének és a fizetési rendezésnek ügyét.

Egymás után morzsolták le a szervezeti szabályzat vonatkozó szakaszait. Hosszabb vita csupán a főszámvevőhelyettes fizetésének megállapításánál volt, ahol a városi tanács figyelmen kívül hagyta a főszámvevőhelyettes részére már korábban megszavazott 600 korona személyi pótlékot, azon indoklással, hogy a törvény magasabb fizetési osztályba sorozta a főszámvevőhelyest, tehát ha a személyi pótlékot is megkapná, több fizetése lenne, mint eddig.

A majdnem egy óráig tartó vita folyamán sokan szólaltak fel úgy a tanács javaslata mellett, mint **Gábel Jakab** és **Medvigy Gábor** indítványához, akik a személyi pótlék megadása mellett érveltek.

Az eredmény az lett, hogy 15 szóval, 14 ellenében a tanács javaslatát fogadták el s a 15 szavazó között négy tisztviselő volt, tehát tulajdonképpen a tisztviselők döntötték el a kérdést.

Hlatky Endre főispán elnökölt; a törvényhatóság tagjai közül alig 20—25-en jelentek meg.

Lukács Ödön tanácsos, mint előadó ismertette a még hátralevő szakaszokat, kiemelve mindenütt a változtatásokat.

A legtöbb szakaszt felszólalás nélkül fogadták el.

A levéltárosi állásnak főlevéltárossá való átszervezésénél **Balogh Döme** a levéltáros cím meghagyását javasolja, mivel csak egy levéltáros van.

Az átszervezést fogadták el.

A fizetési táblázat.

Ezután áttértek a tisztviselők fizetési táblázatára.

A főszámvevőhelyettes tételénél kifogásolja **Gábel Jakab**, hogy a törvényhatósági bizottság által megszavazott 600 korona személyi pótlék az emelt fizetés miatt ellett törölve, holott más állásoknál nem törölték el a személyi pótlékokat, dacára hogy a fizetésük emelkedett. Ezzel az egy állással így elbánni igazságtalanság.

Lukács Ödön hivatkozik a törvényre s a miniszter rendelkezésére, továbbá, hogy ki lett mondva, miszerint senki sem ezuttal több fizetést, mint eddig. Pedig **Gábel** indítványa folytán 600 korona fizetés-emelése lenne a főszámvevőhelyettesnek.

Egyenlő mértékkel.

Dr. Medvigy Gábor tévedést lát a **Lukács** felfogásában. Itt a javaslat szerint nem fizetésemelésről van szó. A miniszteri rendelet szerint kell emelni a fizetést; de ez nem érinti a törvényhatóság határozatával megszavazott személyi pótlékot. Ha leakarja a tanács szállítani **Jelinek** személyi pótlékát, erre csak külön javaslatot tehet. Itt szerzett jogról van szó.

Weisz Lajos szerint, mikor kimondják, hogy senkinek nagyobb fizetést nem adnak,

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óriásiválasztékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási** cikkek.

Mentőszekevények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban

és kitűnő kivitelben készítettnek.

Telefon 419

akkor nem emel ki senkit. Elfogadja a tanács javaslatát.

Gábel Jakab rámutat, hogy több tisztviselőnél emelkedett a fizetés s még is megadták a személyi pótlékot, csak éppen a főszámvéghelyettesnél akarják a személyi pótlékot beszámítani. Ebben van az igazságtalanság.

Balogh Döme nem lát igazságtalanságot. Adják ki ezt a kérdést is az ad hoc bizottságnak.

Dr Medvigy Gábor újabb felvilágosítással szolgál. Itt nem fizetésemelésről van szó, hanem a törvény egyenes parancsának teljesítéséről. Itt most arról van szó, hogy a VII. fizetési osztályban is emelkedett egyeseknek a fizetése s még is meghagyták a személyi pótlékot, tehát egyet nem szabad kivételként odaállítani.

Dr Moskovits József szerint vezérelv volt, hogy senki többet ne kapjon s ha az előbbieknél már többet szavaztak meg, akkor a megállapított terv fel van borítva. Erre kér felvilágosítást. Ha valakinek emelnek, akkor minden sérelmet orvosolni kell az egész vonalon.

Lukács Ödön kijelenti, hogy senkire nézve a javaslat fizetésemelést nem jelent. A Gábel javaslatának elfogadása pedig fizetésemelés lenne. Más nem kap többet, mint eddig.

Dr Agoston Péter a tanács javaslatának helyességét fejtegeti.

Dr Medvigy Gábor a szabályrendelet intézkedésére mutat, amely szerint a személyi pótlék fizetésjellegével bír. Az előző osztályban levőknel nem igyekezett a tanács takarékoskodni.

Egy szavazattal a tanács javaslatát fogadták el.

A többi szakaszokat is csakhamar elfogadták s a rendkívüli közgyűlés véget ért.

A királynál.

Bécs, jan. 23.

A király ma délelőtt általános kihallgatást adott Schönbrunnban és a többi között fogadta Stürgh gróf osztrák miniszterelnököt, Pápay István kabinetirodai osztálytanácsost, Vikies Pált, a trónörökös titkárát, Hupka Gusztáv vezérkari százados, cetinjei osztrák és magyar katonai attasét és végül Wohlgemuth Elza színművésznőt a Burg Theater tagját.

* Eljegyzés az uralkodóházban.

A berlini Lokalanzeigernek jelentik Bécsből: Az udvarnál biztosra veszik, hogy Thurn-Taxis hercegének örököse, Ferenc József herceg, aki a múlt kedden részt vett a schönbrunni udvari ebéden, eljegyzti a tizenhét éves Hedvig királyi hercegnőt, Ferdinánd Szalvátor királyi herceg és Mária Valéria királyi hercegnő leányát. Ferenc József herceg karácsonykor volt husz éves. A király unokájának, Hedvig királyi hercegnőnek a február 16-án Schönbrunnban tartandó soirée dansantetal alkalmat akar adni arra, hogy udvari ünnepen vezessék be a társaságba.

Erdélyi Miklóst ostromolják a debreceniek.

Deputációt akarnak küldeni a váradi direktorért.

Debrecenben az ősszel ismét direktor válság lesz. A gazdag város igen sok pénzt pazarolt színházára és még sem sikerült nyugalmas napokat teremteni.

Már a válság első napjaiban, amikor Zilahy Gyula bucsut mondott a direktorságnak, Nagyvárad felé irányult az illetékes faktorok figyelme. Szerették volna Erdélyi Miklóst megnyerni, hogy vállalja a színház vezetését.

Erdélyi Miklós talán elment volna a sülyedő hajóra, ha éppen akkor Nagyváradon is aktuális nem lett volna a színházi direktorság. A várossal kötött szerződése lejárt s ő habozás nélkül a nagyváradi színház mellé állt. Ez kétségtelenül nyeresége a nagyváradi színháznak.

A Mezey Béla-féle rezsim — mint az köztudomású — végnapjait éli. A város felbontotta a vele kötött szerződést. S most ismét a direktor választás súlyos kérdése előtt állanak.

Beöthy László, a Király- és a Magyar színházak kitűnő igazgatója elvesztette kedvét. Nem kíván még egyszer kísérletezni a nehézkes gondolkodású civis várossal.

Ditrői Mór az Orszg. Színészegyesület elnöke hír szerint nem bizik a vállalkozás reális voltában és tartózkodni fog az újabb pályázattól.

A vidéki direktorok közül természetesen igen sokan aspirálnak a színházra, de ezekkel meg a város fél kísérletezni (mert nincs pénzük). Egyedül a nagyváradi színigazgató szerepel előttük ko.noly jelöltként.

A régebbi hivatás most intenzívebb formában folytatódik. Nem mulik el hét, hogy a váradi színház nézőterén ne ülne egy-egy debreceni notabilitás, vezetőember, vagy a színházi ügyek hivatott intézője.

Persze nem csak műelvezetet jönnek szerezni, hanem bekopogtatnak az igazgatóhoz és rá akarják venni, hogy vegye át a debreceni színház vezetését, mert csak ő tudja kirántani a sárból.

Munkatársunkat illetékes helyről informálták a helyzetről és színházi titkot árulunk el, amikor megírjuk, hogy Debrecenből deputáció készül átjönni. Így akarják Erdélyit rávenni, hogy Debrecenbe menjen.

A direktor azonban mosolyogva válaszol az ostromlásokra.

— Lehetetlen! Nem szakítok Nagyváraddal. Bármilyen kecsesgató módokkal is állnak elő, nem hagyhatom el a váradi színházat, mert itt is igazán mindent megtesznek, hogy a súlyos anyagi krízist, amit nagy erőfeszítéssel éltünk át, — valahogy ne érezze meg utólag sem a színház.

Meséskönyv kell a magyarnak.

Kik használják a népkönyvtárakat.

Lelkes emberek, akik annyira szívükön viselik a nép kulturáját, pár év előtt nagy-szabású akciót kezdtek, hogy a falvakban, ahol oly elhanyagolt a nép, könyvtárakat létesítsenek. Elismerésre méltó módon dolgoztak ezek az urak. Az ő agitációjuk folytán a vármegye nagyon sok községe kapott a tudást terjesztő könyvekből. Maga a földmívelésügyi miniszter haladt elől jópéldával. Minden községnek, ahol könyvtárt kértek, minden akadály nélkül adományozta a száz-kétszáz kötetes könyvtárakat. Egy alkalommal a Brnke is indított ily irányú mozgalmat és a miniszter a kultur egyesület közbenjárására számos községet látott el könyvtárral.

A miniszter által adományozott könyvek közt volt nagyon sok fontos gazdasági oktató, tanácsadói könyv is, amiknek nagy hasznát vehetik a falusi gazdák. Azóta már jó pár év telt el és a miniszter szeretné tudni, hogy milyen célt ért el a drága pénzen szerzett könyvtárakkal. E végből rendeletet küldött az alispánokhoz, hogy informálják őt a könyvtárak sorsa felől.

Az alispán viszont a főszolgabírókat kérdezte meg, akik most terjesztették be jelentéseiket az alispáni hivatalhoz. A jelentések szerint még a központi járás könyvtárait használják leginkább. Itt is csak a magyar emberek, a románok egyáltalán nem is érdeklődnek a könyvek iránt. Érdekes, hogy a földmívelésügyi miniszter a kimutatásban Mezőtelegdet is feltüntette és a mezőtelegdi előjáróság azt jelentette, hogy ott egyáltalán nem is tudnak a könyvtárról. Hova lett, mi történt a könyvekkel, senki sem tud róla semmit.

Nagyüregdön nagyon megfelelne a könyvtár a célnak, ha a lakosságnál nem volna az olvasási kedv lanyha.

Hegyközülakon van könyvtár, de ezt annak idején sem a jegyző sem a bíró át nem vették és így nem is kezeli azt senki. A gazdátlanság meg is látszik a könyvtáron, mert nagyon sok könyv hiányzik a miniszter adományából. Érdekes képét adja ez a kis kultúrthörmérő a községnek. A község-háza poros polcain ugyanis a legfontosabb gazdasági oktatókönyvek mind megvannak. Soha még a kisbíró sem vette elő őket, a nap szívtá meg a kötési táblákat, máskülönbén egész ujak.

A szépirodalmi művek közül azonban a mesés könyvek oly zsiros, piszkos, rongyos állapotban vannak, hogy mindennek lehet nevezni azokat, csak könyvnek nem. Ezek a könyvek bejárták már a község minden házát. Minden ember és asszony átolvasta az összes regéket, meséket, sőt nem egy gyermek kívülről is tudja jórészt a „Kacsalábón forgó arany vár“, meg a „Tüzkádó sárkány“, „Az esüst hajú tündérisasszony“ meséjét. Ezek a könyvek kapósak, de a fontos ismereteket terjesztő könyvek, azok nem kellenek senkinek.

És ez így van a legtöbb helyen, ahol nem a jegyző, vagy a tanító kezeli a könyvtárt.

Nagyon fiatal még a mi irni olvasni tudó közönségünk a könyvtáraknak.

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESETBEN AJÁNLVA.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.

KEPESELEK
ORVOSIKÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményű

sérvkötőt,

anatómiai sérvkötők,

szuszpenzoriumok, fecskendők és beteg-
ápolási czikkeit, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálcák, bidég,
amelyek a sérvet állan-
dóan visszatartják, műlá-
bak és művégtagok, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek.
Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. :: Órlási nagyraktár. :: Tisztviselők és Iparosoknak árengedmény.

AHOL 33 ÉVE nem óvatoltak váltót.

Nem valami mesebeli, boldog országról van szó, ahol nem is ismerik a váltót, hanem a Körözs-parti metropolistról. Ebben a városban játszódtott le az a kultüresemény, hogy harminchárom év alatt nem óvatoltak váltót ott, ahol különben óvatolhattak volna. T. i. mert az a hivatal is illetékes erre.

A váltók óvatolása két fórum előtt mehet végbe. Rendesen a közjegyzők végzik, de kivételes esetekben a járásbíró is megóvatolhatja a peresítésre szánt váltót.

Történt aztán az egyik igen előkelő nagyváradiban, hogy meg kellett óvatolni egy olyan váltót, amelyen elfogadó gyanánt az egyik közjegyző szerepelt. A bankdirektora tapintatos volt, elküldötte a váltót a másik közjegyzőhöz.

— Ott kell megóvatoltnai, mondotta az ügyésznek. Ne mondja, hogy saját magát óvatoltnai meg.

Igen ám, de a direktor ur elfelejtette, hogy a két közjegyző között közeli rokoni nexus van. A törvény pedig ilyen esetben nem enged meg, hogy az óvatolást közjegyző végezze.

A másik közjegyző csóválta a fejét.

— Öcsém uram, vigye ezt a váltót máshová! Nem lehet ezt nekem megóvatoltnai.

A fiatalemberrel ingott a világ. Óvatoltnai már vagy ezer váltót, de még ilyen nem hallott közjegyzőtől. Egész kétségbeesett.

— Hát hova vigyem?

— A járásbíróhoz.

A járásbírósnál egész délelőtt szaladgáltak. A bírák nagyot néztek. Nem szoktak ők ilyen esinálni.

— Vigyék kérem a másik bíróhoz.

Végre eljutottak a vezető járásbíróhoz, Bajorhoz.

Rettentő mélységről kellett előkotorásznai a szükséges könyveket. Poros, öreg, sárga levelek, alig tartja őket össze a korhadó, foszladozó zsinór.

A bíró előbb leporolta a könyvet. A rubrikák üresek, az oszlopok üresek. Egész elől van egy-két óvatolás feljegyezve. A legutolsót 1881-ben vették föl. Azóta nem fordult elő ilyen eset.

Az intézetnél Bajor bíró mutatta be a váltót fizetés végett. Még ott is nagyot néztek, mikor látták, hogy a járásbíró jön teljesíteni a közgyözi funkciót.

Ennek még az adós örülhet, mert így megtakarította a közgyözi díjat.

Marx János titkos tanácsos.

A király, mint a hivatalos lap jelenti, eskányi Marx János, miniszteri tanácsosnak, a magyar államvasutak igazgatósága elnökének, ez állásától saját kérelmére való fölmentése alkalmából, a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztyű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

HIREK

Tájékoztató.

- Január 24. Táncestély a Kaszinóban.
Január 25. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor
Január 25. d. u. 3 ó. Nagyvárad Athletikai Club közgyűlése a városházán.
Jan 25. Csatornázási biz. ülése a városházán d. u. 4 órakor.
Január 27. Polgári Takarékpénztár közgyűlése d. u. 4 órakor.
Jan. 29. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése délután 5 órakor.
Február 1. Gazdasági és Iparbank közgyűlése d. e. 10 órakor.
Február 1. Evang. négyolt teóestélye a Sasban.
Február 6. A velencei Kath. Kör teaestélye.
Február 8. Izr. négyelet teauzurja a Ker. Csarnokban d. u. 5 órakor.
Január 31. Nagyvárad Hitelbank közgyűlése d. e. 10 órakor.
Február 8. Belvárosi Népbank közgyűlése d. e. 11 órakor.
Február 8. Nagyvárad Agrár takarékpénztár közgyűlése.
Február 26. Bihoreana takarékpénztár közgyűlése.

* A jogügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap a városi közgyűlés befejezése után ülést tartott s folytatta az üzleti záróról készített szabályrendelet-tervezet tárgyalását.

* Csoportvezetői értekezlet.

A Katolikus Népszövetség csoportvezetői holnap, vasárnap délután 4 órakor értekezlet tartanak a Hitelszövetkezet helyiségében.

* **Főispáni vizsgálat a vármegyén.** Miskolczi Ferenc főispán tegnap a közigazgatási előadói karnál és a főorvosi hivatalban tartott vizsgálatot. Mint eddig, ugye alkalommal is mindent a legnagyobb rendben talált a főispán és a tapasztaltak felett meglegedésének adott kifejezést.

* Megürült megyebizottsági tagság.

Az elhunyt Marjay Ferenc bihari birtokos tudvalevőleg tagja volt a vármegye törvényhatóságnak is. Az utóbbi időben, mint a bihari függetlenségi párt elnöke igen tevékeny szerepet játszott a vármegye ellenzéki pártéletében. Halálával érzékeny veszteség érte a függetlenségiakat. Nagy Márton főszolgabíró tegnap jelentette be a halálesetet az alispánnak, a megüresedett megyebizottsági hely betöltése végett.

* **A nyári szinkör építési költsége.** A nyári szinkörnek ugyan hasznát senki sem veszi, de az építési költség még hosszú évekig szerepel Nagyvárad város költségvetésében, habár csak mint átmeneti kiadás. Az építési költség fedezését ugyanis a vallás- és közoktatási miniszter vállalta magára husz évi törlesztés mellett. Már két év óta azonban hátralékban maradt a kultuszminiszter az évi annuitás összegével, míg tegnap megjött a miniszter értesítése, hogy az 1912. és 1913. évekre eső 12000 korona összeget a kir. adóhivatalban kiutalta a nyári szinkör építési költségeire. Még hosszú évekig kell a miniszternek hasonló utalványokat kiállítatni, ha ugyan addig valami megváltó szikra el nem tűnteti a Rédey-kert mellől Nagyvárad ezen legjobban sikerült alkotását. Amiért talán nem is lenne olyan nagy kár.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. itéltábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itéltábla kerületébe Bary Zoltán végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A rendőrség és a sikos járdák.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy az ideai tél tartama alatt igen sok baleset történt a sikos járdák miatt. Az utcákon uralkodó botrányos állapotokra felhívtuk a rendőrség figyelmét, melynek alapján tegnap értesítést kaptunk, hogy a rendőrkapitányi hivatal már rég megtette a szükséges intézkedéseket és ennek köszönhető, hogy az ideai tél alatt csak három eleszás történt. Ezt a rendőrség a mentők naplójával bizonyítja, mely szerint csak háromszor vonultak ki az eleszött emberek támogatására. Konstatáljuk elsősorban, hogy a tegnap és tegnapelőtt uralkodott botrányos állapotok ma is fennállanak. Egy-két főbb utcán talán nem emelkednek a járdákon jéghegyek, ellenben a legtöbb utcán ma ép oly veszélyes a járás, mint volt napokkal ezelőtt. Ami pedig a mentők naplóját illeti az nem igazol semmit. Ebben a kérdésben egyedül a nagyvárad orvosok mondhatnak véleményt. Az orvosok pedig nekünk adnak igazat, már csak ezzel az egy kifejezéssel is, hogy „lábtörőszeszon“-nak hívják a mostani időt. De rácafol a mentők bizonyítékára maga a gyermekkorház, ahol most sem három olyan gyermeket kezelnek, akik az eleszás folytán kerültek kórházba. Pedig a gyermekeken kívül még igen nagy a magánlakásokon kezelt betegek száma is. Végül pedig ami a házról házra való feljárást illeti, a rendőrségi jelentés szerint megtörtént, de nincs semmi eredménye. Meglehet győződni róla, csak végig kell sétálni egy pár utcán. Adatokkal is tudnánk szolgálni.

* **A Belvárosi Népbank** részvénytársaság február 8-án tartja évi közgyűlését. A közreadott mérleg fényesen igazolja az intézet vezetésében megnyilatkozó körültekintő gondoskodást, tapintatos eljárást s egyben tanuskodik Grósz Sándor vezérigazgató buzgó munkásságáról, kiváló szak tudásáról, amelyet az intézet ügyei körül kifejt. Az elért szép eredmény megnyugvással töltheti el a részvényeseket, hogy a jóhírnevű pénzüzetet vezetése jó kezekben van. Az évi tiszta nyereség, a nehéz közgazdasági viszonyok dacára mintegy 136.000 korona.

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-buto-rokat, teljes lakásberendezés, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

* Figyelmeztetik a jegyzőket.

Országos feltűnést keltett a múlt év végén Fráter Barnabás alispán rendelete, melyben az adóhivataloknál letiltotta mindazoknak a jegyzőknek a fizetését, akiknek községekben nem fizették be a jegyzői fizetési hozzájárulásokat. A szigorú intézkedésnek meg lett a foganata, mert egy hónap alatt begyűlt annyi pénz, hogy a beszüntetett fizetéseket ismét folyósították. Ebből a tényből kétségtelenül meglehetett állapítani, hogy a községek anyagi helyzetén kívül a jegyzők felületes eljárása is okozta a nagy hátrányokat. Nehogy ez az eset megismétlődjék, tegnap az alispán elrendelte, hogy a jövőben a jegyzői fizetés hozzájárulásával hátrányban lévő községeknek egyenesen a községi jegyzők ellen kell fegyelmi vizsgálatot elrendelni. A rendelet után az idén valószínűleg mindég lesz miből kiutalni a jegyzők fizetését.

* Ertsey Zsigmond ünneplése.

Halász Elemér magyarszéki főszolgabírónak Margitára történt megválasztása folytán megüresedett csékei főszolgabírói székét a decemberi közgyűlésen töltötte be a törvényhatóság, amikor Ertsey Zsigmondot választották meg főszolgabíróvá. Bár már szeptemberben átvette Ertsey a hivatal vezetését, a magyarszéki társadalom külön ünnepélyes formát is akart adni e jelentős aktusnak és ezért elhatározta, hogy nagyszabású bankettet rendez az új főszolgabíró tiszteletére. A bankett ma este lesz Magyarszéken a kaszinó nagytermében. Értesülésünk szerint a banketten az egész járás intelligenciája részt fog venni.

* **Ebadó.** A főkapitány a következő hivatalos hirdményt teszi közzé: Felhívom az ebtulajdonosokat, hogy ezen hirdmény közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb március hó 15-ig az ebadót a városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztók a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszeres, esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni. Nagyvárad, 1914 január 16. Gerő, rendőrfőkapitány.

* **Előadások a kereskedelmi és iparkamarában.** Megemlékeztünk a napokban arról, hogy a kereskedelmi és iparkamara a Balkán megváltozott gazdasági viszonyainak ismertetését célzó szakelőadás sorozat rendezését vette tervébe. Mint értesülünk az előadást február elsején délelőtt 11 órakor dr Vágó József a budapesti magyar vámpolitikai központ titkára fogja megtartani a kereskedelmi és iparkamara üléstermében (Teleky-utca 11. sz. I. emelet.) A nagyszabásúnak ígérkező előadásnak tárgya: „Aktuális vámpolitikai kérdések.” Dr Vágó előadását követni fogja még február hó folyamán dr Kovács Gyulának a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatójának előadása Albániáról. Ezt követően dr Schneider Sándor a kereskedelmi muzeum levelezője „Szaloniki jelene és jövője”, majd dr Varró István budapesti kereskedelmi és iparkamarai fogalmazó „Az új görög hódoltság” címen tart előadást ez utóbbi 3 előadást vetített képek élelnek. Az utóbb említett három előadás idejére nézve a tárgyalások a budapesti előadókkal folyamatban vannak.

* **A Fekete Sas-kávéházban.** Ma szombat este a Magyar kir. honvéd teljes zenekara nagy operá és operett hangversenyt rendez a legkiválóbb zeneszámokból.

* **Elveszett gyűrű.** Egy széles arany pecsétnyomó gyűrű, kőbe vésett C. K. monogrammal és koronával elveszett, a Szilágyi Dezső-utcaán Darabant férfiszabó üzletétől a Rákóczi-utig. A becsületos megtaláló illő jutalomban részesül a rendőrség kihágási ügyosztályánál.

* A bérkocsialomás elhelyezése Szaniszló-utcáról.

Az Apolló épület munkálataival, különösen a lakásul szolgáló helyiségeknek, nem sokára befejezéshez jutnak. Gerő I. rmin főkapitány jelentést tett tegnap a tanácshoz, amelyben rámutat, hogy a bérlők azzal a feltétellel vették ki a lakásokat, hogy a város elhelyezi Szaniszló-utcáról a kétfogatu bérkocsialomást, amely kellemetlenné teszi a közeli házak levegőjét. A főkapitány intézkedett is, hogy a Szaniszló-utcáról a bérkocsik egy részét a Széchényi-szálloda mellé, más részét pedig a Szent László-térre helyezték át. Mivel azonban a mai burkolat mellett a Széchényi-szállodához sem lehet a kocsikat közegészségi és köztisztasági okokból elhelyezni, kéri a főkapitány, hogy a Széchényi-szálloda mellett levő kis utcát egész szélességben aszfaltoztassa ki a város.

* Katholikus Népszövetség Endrődön.

A Népszövetség népes beszámoló gyűlést tartott vasárnap Endrődön. E. Bakacs Iván helyi igazgató számolt be a népszövetség múlt évi működéséről: 12 értekezletet tartottak és egy nyilvános népgyűlést. A népszövetségi biztosító ügynökség főlévi működése alatt is szép eredményeket ért el. A tagok 77 esetben nyertek felvilágosítást ügyes-bajos dolgaikban. A tagok száma 607, kikkel 27 csoportvezető közvetíti a Szövetség eszméit. A gyűlésen Bánáss káplán a katolikus szervezkedés szükségéről mondott igen szép beszédet. A gyűlés után fényesen sikerült estély volt, amilyent Endrőd régen nem látott. A népszövetség szervezkedése még folyamatban Endrődön s a legszebb eredményre van kilátás. A szép siker Erdődi Bakacs Iván segédlelkész, helyi igazgató és az egész endrődi papság, élén Zelinka János prépost-plébánossal, kiváló buzgóságának köszönhető.

* **ÉRTESETÉS.** Rákóczi-uti fiók üzletem a főüzletbe bevontam. Kérem a nagyérdemű közönséget a mai naptól kezdve Szent László téri áruházamat felkeresni szíveskedjek. CZILLÉR IMRE.

* **Kolombál.** Antalfy Margit folyó hó 24-én, szombaton, saját táncintézetében tartja Hegedüs Rezsőné urasszony védnöksége alatt álló zártkörű kolonjának a próbaját. A művésziesen képzett tanítványok több bájos táncot fognak közösen előadni kitűnő cigányzene mellett. Kezdete este 7 órakor. Beléptidij személyenként 2 korona. Vasárnap este nagy álarcos kolon-estély lesz, mely 9 órakor kezdődik. A felnőttek részére február elején új tanfolyam nyílik, amelyre a beiratás már a mai nappal megkezdődött. Különórak a Tangó, One-Stepből és Bosztonból a nap bármely szakában vehetők Teleky-utca 3. szám alatt.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Uj női zenekar a Korona-kávéházban.** Ma és mindennap Nesz-mélyi Izsóné női zenekara 38-ik Rácz Laci kitűnő primás vezetése mellett közreműködnek: Nesz-mélyi Izsóné harmonium, Nesz-mélyi Bözsike hegedű és kuplé énekesnő, Cseresnyés Irmuska hegedű és népdal énekesnő, Ringhoffer Mariska szolista, Reinthaler Margit dalosnő, Andikovits Gizella bőgős és Fonyó Tihamér zongoraművész. A zenekar a legújabb új darabokat adja elő u. m. a Nevetőférfj, Katona dolog, a Mozikirály stb. és az összes klasszikus újdonságokat. Szabad bemenet. Kezdete este 8 órakor Szíves pártfogást kér Nesz-mélyi Izsóné karmesternő.

* **Hirtelen halál.** Jóba Gáborna 32 éves asszony, Ovoda-utca 11. szám alatti lakásán hirtelen rosszul lett s miután körülötte nem volt senki, már csak a halál esetét jelentették be a rendőrkapitányi hivatalnak. Dr Berkovits Renée t. orvos a helyszínén konstataulta a hullán, hogy az asszony idült alkoholizmus következtében szivizom elfajulásban szenvedett, tehát szivszélhűdés érte.

* **Egy jóforgalmu sütőde** lakással együtt átadó betegség miatt, esetleg a ház is eladó. Cím a kiadóban.

Aruraktár leredukálása folytán mélyen leszállított árak Kossuth-utca elején.

Kertész S. Sándor

női divatruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek. Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vászna, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierek és kartonok. Kész női és férfi fehérneműek. Paplanok. Szörme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésárak és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

x IX-ik kerület, Budapesti Központi vásárcsarnok árai szerint vásárolhat a vásárló közönség ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utcai főüzletébe: narancs, citrom, maroni és mindenféle déli gyümölcsöket. Óriási választék cukorkákban, Kugler lerakat. Varchanek halkonserv gyárjából: ossé 20 fill.; orosz hal 5 fill.; füstölt hal egy láda 28 drb. 2 korona, darabszámra 12 fillér; egy üveg ruszli 45 drb. meg ingyen 1 kor. 90 fillér. Szardíniák, Pisztrángok, Lazatz, Angolna, néphering olesó árban. Aszódai cukorkái és kávéi városunkban vezet. Valamint új termésű teák orosz Popof U. K tea angol egyedüli lerakata; császár vegyíték erős zamatu, dekája 10 fillér; Mandalin tea dekája 8 fillér; törmellék, dekája 6 fillér. Rumok olesón 1 korona 20 fillér.

x **Érdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse Biró László és Tsa urinői- és papi szabókat. Meglepő olesó árak modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Sziichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Sikkes, elegáns** modell kalapjaimból visszamaradt szép választék, azokat féláron alul árusítom. Gyászkalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szépen, pedánsan készítek is. Tisztelettel **Ujhelyi Róza** Nagyvárad, Rimanóczy-utca Royál-kávéházzal szemben.

x **Ha a választást megsemmisítik.** Mi azért is elmegyünk a **Párisi Bazárba** a **Sas passagéba** és választunk magunknak játékok, ajándéktárgyakat. báli és farsangi cikkeket.

x **Teljesen ujonnan van átalakítva** a Rimanóczy-étterem Körös-parti helyisége. Gyönyörű délszaki növényekkel van díszítve, pazarul világítva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyűlések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangú magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik **Fitz Sándor** bérlő.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Sziichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Biharodbrod állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 db.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.** nagy raktárt tart. **Telefon: 13-21.** A cégnek **Körház-utca 6. sz. a.** pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. **Telefon: 13-52.** Benzín és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli időnyre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magukat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt **Rác és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testegyenest gépek készítője. Nagyváradon, **Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt,** ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle témciszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE eisörendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett). Telefon szám 827.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát, a legegyszerűbbtől a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tüzmentes vasajtók, sárkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Felhívás.** Átköltözködés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusítjuk, u. m.: férfi és női erayók **óriási választékban,** női, férfi és gyermek téli koztyúk, gallérvédők, női lélekmelegítők, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és acélárak és egyéb dísz tárgyak **óriási választékban,** minden elfogadható áron. — Üzletünket február 1-re a Szent László-téri volt Radó-féle helyiségbe helyezük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS** és TÁRSA.

x **Több egyszobás lakás** kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Költünk, fejeltünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Szeleányi-szülőházzal szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „**Bartos harisnyája tartós.**” Helyi és vidéki telefon-szám 1359.

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kausukba mint aranyba foglaltva szajpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viassgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calozsik, téli cipők, fehérművek, uri divatcikkék legelőbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

„The Roosevelt Shoe”

amerikai cipők

12 50 és 16 50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda

épületében kaphatók.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombat: Katonadolog.

Vasárnap délután: Tatárjárás; este: Tökéletes feleség. (Bemutató előadás.)

Lehár legújabb operettje. A tökéletes asszony a Szigligeti színházban a legpompásabb szereposztásban és vadonatúj díszletekkel kerül bemutatásra és kétségtelen, hogy ez az operette is legszebb sikerekre jogosultan, kezdi el nagyváradai pályafutását. Lehár zenéjét már ismeri a nagyváradai publikum és a Tökéletes asszonyban ez a bűbajos zene egy érdekes és eredeti librettóval párosul. A tökéletes asszony nagyváradai bemutatójára ismét nagy munkája akad Révésznek, a kitűnő tánc-tanárnak, aki gondoskodott róla, hogy az operette modern, pompás táncszámai hatást biztosítsanak az előadásnak. — Arra a méltán megnyilvánuló érdeklődésre tekintettel, amelyet a közönség a Tökéletes asszony bemutatója iránt dokumentál, a színházi pénztár már megkezdte a jegyek árusítását.

A tatárjárás. Már a tegnapi, kora reggeli órákban megkezdődött a kereslet a színházi péztárnál a vasárnap délutáni előadás iránt, amelynek az kölcsönöz különös vonerőt, hogy a Tatárjárásban, ebben a közkedvelt operetteben, Riza bárónő szerepét F. Károlyi Leona fogja énekelni.

A bérlok figyelmébe. A színház igazgatósága felhívja a t. bérlok figyelmét, hogy második félévi bérletdíjait befizetni szíveskedjenek.

Szerepcsere. Tompa Béla beteg s helyette tegnap Medgyaszai Jenő énekelte a Katonadologban Bodor Pista szerepét. Medgyaszai Jenőn alig vettük észre, hogy beugrott. Szívesen néztük erőteljes játékát, előadásával is meg lehetett elégedni. Az énekpartikban sokat melodramázott, ami később el fog maradni, ha teljesen tudni fogja a partitúrát. Szépen füttyölt. Az előadás általában hanyagul ment, a quartet most sem tudja a Hinta-dalt. Bizonytalanul kísérleteztek. Gróf László hagyjon fel az ugrabugrálással. Kerner karnagy dalát ezuttal is többször meg kellett ismételn.

MULATSÁG

A Kaszinó mai táncestélye.

Az ideai fényes farsangnak kétségtelesen legszébb, legfényesebb éjszakája lesz a mai Kaszinó-mulatság. Soha olyan lelkes buzgalommal nem készültek a Kaszinó-estre, mint most.

A Biharmegyei és Nagyvárad Nemzeti Kaszinó hagyományos híres multságai várakozódnak vissza ma estére, a kedv a régi lesz, igazi táncos farsangi vidámság, csak a ruha más, modern, tangószinü. Igen, mert ezen az estén hódítva vonul be a tangó a Kaszinó fényes falai közé.

A város uri fiatalsága nagyban készül az estére, s a sikernek egyik hathatós támogatója lesz, hogy a nagyvárad garnizon táncos huszár-tisztjei közül is többen részt vesznek a rendezésben.

A vidék is szép számmal lesz képviselve Kaszinó-esten, de a nagyvárad katona és civil uri családok közül alig marad el valaki a pompás, szép mulatságból.

A multkor említett cottillion próba tegnap este meg volt és a jelen voltak el voltak ragadtatva a cottillion figurák szépségétől, változatosságától és ötletességétől. Sok mulatságot fog szerezni bizonyára e rég nem gyakorolt báli tréfa táncoló fiatalágunknak. Lesz virág is, cottillion-ordó is, — na persze táncos is bőven; Bura Karesi is azt ígérte, hogy összeszedi minden tudományát, csak-hogy megfeleljen a táncolóknak igényeinek: így azután nyugodtan lehetnek az esetleg aggódo mamák is, mert ma este a Kaszinóban mindenki jól fog mulatni.

Az iparosság második mulatsága. Az ipartestületi Asztaltársaság szakirányú akeiön kívül gondoskodik arról is, hogy az iparostársadalom néhanapján olesó és kellemes szórakozásban részesüljön. A várakozáson felül sikerült Szilveszter-estély után a folyó hó 31-én este az ipartestület tulajdonát képező „Arany Sas” vendéglő nagytermében ismét kabaré előadásokkal egybekötött estélyt rendez. Losonczy Gábor asztaltársasági tag már is összeállította az egész estét betöltő következő műsort:

I. sz. Nagyvárad színészek utánzása, előadja: Steuer József ur. II. sz. Magyar dalfűzér, éneklő: Brán Viola urleány, zongorán kíséri Brán Mariska k. a. III. sz. „Tangó” előadja Rafael Jolánka urleány és Steuer József ur, — Petris József táncosnő növendékei. IV. sz. Mária és az emelet-dramolett, előadja Ungerleider Ilonka urleány V. sz. „Babák házassága” előadja Pethő Micike és Papp Mariska urleánykák, zongorán kíséri Brán Mariska k. a. VI. sz. „A

kislord” előadja Brán Viola és zong. Brán Mariska urleányok. VII. sz. Segédjuhász (népszínműparódia) Somaházytól. Biczóné: Ungleider Ilonka k. a., kisbíró Kürthy Lajos ur, segédjuhász Steuer József ur. VIII. sz. Navajó, előadja: Brán Viola és zongorán kíséri Brán Mariska urleányok. IX. sz. Parasztjelenet, előadja: Kürthy Lajos ur. X. sz. Magyardal, előadja: Misákné Tunyoghy Vilma urasszony, zongorán Schwartz Gizike urleány, énekszólót Vargha Gyula ur, énekkart Bítzó János isk. igazgató vezetésével az ifjusági énekkar. Kezdeté pont 8 órakor. Ismét számolva az asztaltársaság vezetősége a gazdasági helyzettel, az estélyt teljesen díj nélkül, családias jellegűnek tervezi, csupán az 50 fill. árban megállapított műsor megváltása kötelező mindenkire nézve. Az esetleges jövedelem a nyomorgó iparosság felsegítésére fog fordíthatni.

IRODALOM

Uj Marcel Prévost. Radó Antal kitünően szerkesztett vállalata a Magyar Könyvtár legújabb sorozatában a legnépszerűbb francia írók egyikének, Marcel Prévostnak hat új novelláját adja Benedek Marcell gondos fordításban. Mind a hat novella pompás, friss verve-vel írt dolog, a francia elmésség sugárzik belőlük: a francia élet kitünően rajzolt képei tűnnek az olvasó elé. A füzetet a Lampei R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 30 fillér.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

§ **Elitelték a gyilkos legényt.** Három napig tárgyalta a nagyvárad esküdtbíróóság Sós Gyula bűnügyét, amelyről lapunk tegnapielotti számában már megemlékeztünk. Sós Gyula Asszonyvásáron a mult év szeptember 18-án egy koresmai verekedés közben megölte régi vetélytársát Csorba Józsefet.

Az esküdtek halált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondták ki bűnösnek Sós Gyulát, akit a törvényszék tegnap délben 3 évi fegyházra ítelt. Az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be az elitelt.

EGYESÜLETEK

Csoportélet. Az Igazságügyi Kezelő-tisztviselők Országos Egyesületének nagyvárad csoportja tegnap délután 5 órakor tartotta tisztújítással kapcsolatos évi közgyűlését. Körözy Árpád elnök üdvözölte a nagyszámban megjelenteket, majd Löwenstein Mór titkár tette meg évi jelentését, melyben rámutatott a csoport fennállásának szükségességére és buzdította a tagokat a kitarásra. A nagy tetszéssel fogadott titkári jelentés után Benes Albert pénztáros beszámolt a pénztári állománnyal, melynek megtörténte után az elnök a jelenlegi tisztikar felmentését kérte. A feimentvény megadása után Balog István kir. ítélőtáblai irodafőtiszt elnöklete alatt megejtetett az új tisztikar választása, melynek eredménye a következő:

Elnök Körözy Árpád kir. törvényszéki irodaigazgató, Fekete Károly kir. törvényszéki irodatiszt alelnök, Löwenstein Mór kir. bírói kezelőtiszt titkár, Benes Albert királyi törvényszéki irodafőtiszt pénztáros, Neszvadba Sándor tisztviselő jegyző és Megyery János tisztviselő ellenőr. Ezenkívül még 12 választmány és 6 választmányi pótagot választottak. A választás megejtése után Körözy Árpád elnök az új tisztikar nevében meleg hangú köszönetet mondott és azzal a gyűlést berekesztette. A mindvégig nagyszámban kitartó tagok a kései esti órákban nagy lelkesedéssel oszlottak szét.

TÁVIRATOK

Az ellenzék értekezlete.

Budapest, jan. 23.

(Saját tud.) Az ellenzék együttes értekezletet tartott, Károlyi gróf elnöklésével. Gróf Károlyi nagyhatású beszédben védelmébe vette Désy Zoltánt Tisza kijelentésével szemben. Azután köszönetet mondott a nem függetlenségi párthoz tartozó Andrassy, Zichy grófoknak, Vázsonyinak és Rakovszkynak a sajtóvitában kifejtett működésükért. Ezután Andrassy, majd Vázsonyi beszélt, végül a párt Apponyi nagyhatású beszédére elhatározta, hogy megbizsa a pártok elnökeit a további munkaprogramm megállapításával.

Désy kihívta Tiszát.

Budapest, jan. 23.

Désy Zoltán ma provokáltatta Tisza Istvánt a parlamentben tegnap a Lukács-pörről mondott sértő megjegyzésért. Désy segédei Bolgár Ferenc és Bottlik István. Tisza István gróf segédei herceg Odeschalszki Géza és Vojnics Sándor báró. Désyék pisztolypárbaft akarnak, mert Désy Zoltán beteg és nem bírja a kardot. Tisza és segédei ellenben a kardot óhajtkák. Az ügyben fegyverbíróóság fog dönteni.

Nyolcórás ülések a Házban.

Budapest, jan. 23.

A munkapártban, mint befejezett tény említették, hogy a képviselőházban állandó 8 órás ülések lesznek.

NYILTÉR

Dr Hirschmann Gyula

ügyvéd, irodáját

Rákóczi-ut 13. Weiszlovits házba helyezte át. (Apollóval szemben.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	11.71
Buza májusra	— — —	11.65
Buza októberre	— — —	10.80
Rozs áprilisra	— — —	8.94
Rozs októberre	— — —	8.47
Zab áprilisra	— — —	7.75
Zab októberre	— — —	7.77
Tengeri májusra	— — —	6.78

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	841.—
Osztrák hitelrészvény	—	635.50
4%-os koronajárjék	—	82.90
Osztr. magy. államv.	—	713.—
Jelzálogbank	—	436.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	519.—
Hazai bank	—	287.75
Magyar bank	—	530.—
Keresk. bank	—	3795.—
Rimamurányi	—	638.50
Salgótarjáni kőszén	—	752.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1005.—
Közuti vasut	—	619.—
Városi villamos	—	321.—
Adria	—	569.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr KRÜGER ALADAR.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes
pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlettel együtt a tárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon a
"LEOPOLD"
hirdető vállalatához
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 41.,
ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hirdetőanyagokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

Nagyvárad város polgármesterétől.

1018—914. sz.

Pályázati hirdetmény.

A házi kezelésben gyakorlandó városi hirdetési vállalatnál szükséges üzletvezetői állásra ezennel pályázatot hirdetek. — A kinevezendő üzletvezető rendszeresített illetményekben nem részesül, hanem díjazása lesz az 524—22733/1912. sz. közgyűlési határozattal megállapított de később bármikor módosítható hirdetési térdijaknak kiragasztási díjaknak, engedély díjaknak és átalányoknak oly módon számított 25%-a, hogy a nyers bevételekből a berendezésre felveendő 25.000 kor. kölcsön 20 év alatt törlesztendő tőke és kamat részlete, a karbantartási költségek és az üzletvezető 2400 kor. átalánya, továbbá a város által külön szerződések alapján biztosított hirdetési átalányok — melyek t. i. az üzletvezető tevékenységének igénybevétele nélkül köttetnek a város által — előbb levonásba hozandók.

Az üzletvezető mellé annak rendelkezésére alulírott polgármester legfeljebb évi 1200 kor. díjazással egy plakát ragasztót nevez ki, akinek fizetése az üzletvezető átalányát terheli. A vállalat viteléhez szükséges többi akár irodai, akár külső személyzet díjazásáról is a kinevezendő üzletvezető tartozik gondoskodni, valamint ő tartozik a belvárosban, központi fekvésű helyen földszinten, vagy első emeleten legalább is egy megfelelő nagyságu világos és tágas iroda helyiséget, valamint a plakát ragasztó anyag elkészítésére és a különböző eszközök elhelyezésére egy megfelelő másik helyiséget rendelkezésre bocsájtani, ezeknek fűtéséről, világításáról, tisztántartásáról gondoskodni, továbbá a vállalat viteléhez szükséges összes anyagokat és eszközöket beszerezni, a távbeszélőre előfizetni és minden felmerülő vegyes kiadásról a részére havi előzetes részletekben kifizetendő 2400 kor. évi átalány ellenében gondoskodni.

Az üzleti iroda hétköznap fél 10-től 12-ig, és fél 3-tól 5-ig, Vasár és ünnepnapokon pedig 10-től 11-ig nyitva tartandó.

Pályázóktól megkívánatik a magyar-honosság, fedhetlen előélet, betöltött 24 éves életkor, a kereskedelmi könyvvitelben és levelezésben való teljes jártasság. Felmondási idő mindkét résztől 3 hónap. Az engedelmesség megtagadása, vagy bármily, bár kisebb természetű visszaélés esetén joga van a polgármesternek a kinevezett üzletvezetőt minden további illetményre való jog elvesztése mellett azonnal elmozdítani. Saját kezűleg írt kérvények az előbb jelzett kivánalmakat igazoló okmányok kapesán 1914. évi január hó 31-ig a polgármesteri iktatóban nyújtandó be.

A kinevezendő üzletvezető tartozik a vállalat előkészítésének munkáiban segíteni és a fővárosi hirdetési vállalatának kezelését saját költségén tanulmányozni és abban való jártasságot megszerezni.

Nagyvárad, 1914. jan 22-én.

Bimler Károly,
polgármester.

Superfoszfát
MűtrágyaTelefon
969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőfoldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150—200 kilóval 80—100 korona értékű a terménynövellet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet.
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Tüzifa

Elsőminőségű, száraz hasáb cser, gyertyán vagy tölgyfát szállít magánfeleknek is vagonrakományként (100 métermázs) ab. vasuti állomás Apátkeresztúr 145 koronáért, az összeg előzetes beküldése ellenében a Székelyhídi uradalom.

Belépési felhívás.

Magyar Takarékszövetkezet
(Sas-palota I. emelet) megnyitotta
X. évtársulatát.

Az igazgatóság ezton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszőszerinti üzlet rész jegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján eszközölhetik. Az új évtársulat 3 év eltelté után feloszlik s a tagok az általuk eként megtakarított tőkét a takarékpénztári kamatnál magasabb haszonrészesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjai befizetett tőkéjük 4/5 részét kölcsönvehetik.

A szövetkezet tagjaitól mulasztási illetéket nem szed. A fizetés megszüntetése esetén befizetett tőkéjüket minden levonás nélkül a következő évtársulatba átviszi.

Befizetések ünnep és vasárnap kivételével naponként délelőtt és délután a hivatalos órák alatt eszközölhetők.

Belépni szándékozók felkéretnek, hogy ezen szándékukat a Magyar Bank helyiségében Sas-palota I. emelet mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1914 január hó

Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
új csipke, himzés,
harisnya áruház
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olesón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Hirdetések
felvételnek a kiadóhivatalban

Meghívó.

A Belvárosi Népbank Részvénytársaság
Nagyváradon

második évi rendes közgyűlését
f. évi február hó 8-án, vasárnap d. e.
11 órakor Nagyváradon, Rákóczi-ut 9.
szám alatt levő üzlethelyiségében fogja
megtartani, melyre a t. c. részvényesek
tisztellett meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság
jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadá-
soknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a
nyereség felosztása iránti határozathozatal, to-
vábbá az igazgatóság és felügyelő-bizottság ré-
szére a felmentvény megadása.

2. A felügyelő bizottság megválasztása egy
évre és az igazgató-tanács alapszabályszerűségi
kiegészítése.

3. Esetleges indítványok, melyek az alap-
szabályok értelmében a közgyűlést 5 nappal
megelőzőleg írásban jelentendők be.

Nagyvárad, 1914. január 24.

Az igazgatóság.

Jegyzet. A közgyűlésre a részvényesek az
alapszabályok 11. és 14. §-ai értelmében oly figyel-
meztetéssel hivatnak meg, hogy aki azon részt venni
és szavazatát érvényesíteni kívánja, nevén álló, vagy
a közgyűlést megelőzőleg 4 héttel előbb nevére irt
részvényeit az intézet pénztáránál összes még le nem
járt szelvényeivel együtt a közgyűlés napját megelőző
harmadik nap déli 12 órájáig letenni tartozik.

Ha nincs meglegedve

szabójával, mert
drága vagy rossz-
szul szab vagy
nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT**
GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák
24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat
készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

**Melocco Péter cementárugyár és
építési vállalat részvénytársaság**

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradai fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel
gyártott karmantus
portlandcement csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomdara-
bokat, csömöszölt és vasbetetes, vala-
mint portlandcement csöveket, kút-
gyűrűket stb.

**Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.**

Elvállal:

Utcák és házak csa-
tornázását, hidak és
vizmedencék szak-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
**vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.**

MOS!

gallér és kézeióket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vegek, papi és egyen-
ruhák **vegyileg tisztít-
tatnak.**

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Belepési felhívás.

**A Polgári Takarékos és Segély-
Szövetkezet**

Kossuth Lajos-utca 4. szám.

**1914. január 1-én megnyitotta
19-ik évtársulatát**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad
város és Biharvármegye t. közönségét az új
évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés-
szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik,
melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fize-
tendő a szövetkezet pénztárába. **Vidéki tagok**
**a beizetéseket postai csekk útján is esz-
közölhetik.** Az új évtársulat 3 évig tart, mely-
nek eltelté után a tagok az általuk ekként
megtakarított tőkét az elért haszoneredményben
való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti
befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai
hitelének, keresetének és gazdálkodásának elő-
mozdíthatása céljából nekik olcsó és kényelmes
kölcsönöket nyújtson

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések $\frac{1}{10}$ része erejéig
minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kö-
telezvényre.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj
fizetendő és egy heti részlet befizetése után már
mindenki megkapja törzsbetétét könyvecskéjét.
Az új évtársulatba belépők részére köl-
csönök már most folyósíthatnak. **A kölcsönök-
ről kiállított kötelezvények bélyeg- és ille-
témentesek.**

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a
felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth
Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni szives-
zedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékos- és segély-szövetkezet”
igazgatósága.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttsége.

16680-913. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás foly-
tán f. évi február 19-ik napján d. e. 10 órakor a
városház bizottsági termében az alább felsorolt vállala-
tokra árlejtést fogok tartani.

1. A város törvényhatósági utaira szükséges 1648
köbméter rostált kavics fedanyag szállításra.

2. A Szt. László-téri közúti Körös hid mellett
és gyalogjáró burkolatának kicserélésére, mely Buda-
pest székes fővárosnál érvényben lévő a fakockákkal
való burkoló munkákra vonatkozó ajánlati és szerző-
dési feltételek szerint hajlandó végre.

3. Az I., II., III., IV., V. és VII. sz. állami
jelleggel szervezett óvodák úrszékeinek vízóblítási clo-
settekre leendő átalakítása.

Bánatpénzül mindegyik vállalatnál az ajánlati
összeg 5 százaléka teendő le.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem sza-
bad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta,
vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata csato-
landó az ajánlatához. A bánatpénz készpénzben vagy
óvadékképes értékpapirokban tehető le. Ajánlatok csak
írásban alulírott kezébe 1914. évi február 19. nap-
jának d. e. 10. óráig adhatók ke. Az ajánlatok egy
koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen
kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban el-
helyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott
ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban
megjelölendő azon munkát, illetve vállalat, melyre
az ajánlat vonatkozik.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni
köteles, hogy a jelen hirdetményt és az egységárakat
összeri s azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szab. rendelet a hazai gyártmá-
nyok, magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására
vonatkozó rendelkezései, minden ajánlattevőre feltét-
lenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig
kötelezi, míg az ajánlatok feletti végleges döntés meg-
történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés
eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emel-
kedésével.

Azon pályázók, kik ajánlataik benyújtásakor a
várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak,
illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoz-
nak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon
kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni,
melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak. A város
közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett aján-
latok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül
szabadon választhasson, újabb árverést tarthasson vagy
pedig a vállalatot szabad kézből is kiadhassa.

A fenti vállalatra vonatkozó feltételek és egység-
árak alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1914. jan. 23-án.

Komlóssy József,

tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

**A
jó bornak**

nem kell czóger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskemeti István

is, a reklámra nem szorult újonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésű
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **Abonensek naponta
felvétetnek.**

A Belvárosi Népbank Részvénytársaság Nagyvárad

zárszámadása az 1913. üzletévről.

TARTOZIK

M é r l e g s z á m l a.

KÖVETEL

Vagyon		K	f	K	f	Teher		K	f	K	f
1	Pénztár készlet			58296	10	1	Részvénytőke			1640000	—
2	Intézeteknél elhelyezett tőkék .			97095	74	2	Tartalék-tőke			60300	—
3	Váltó-tárca			5550273	47		(Ez évi hozzájárulással 75000)				
4	Folyó számlák, fedezettel			145829	85	3	Betétek könyvecskékre	1546408	57		
5	Községi kölcsön			31192	11		Folyó számlán	246946	36	1793354	93
6	Törlesztéses jelzálog kölcsönök .			1227271	18	4	Visszleszámitolás			2243012	20
7	Értékpapírok:					5	Engedményezett jelzálog-váltók .			458990	—
	Állami járadékok	75289	50			6	Engedm. törl. jelz.-kölcsönök .			1197122	42
	Záloglevelek	582867	50			7	Lombard-tartozás			457289	59
	Tőzsdén jegyzett értékek	174390	—			8	Ingatlan teher			113936	88
	Helyi értékek	17151	—			9	Hitelezők			48919	71
	Függő kamatok	8297	95	857995	95	10	Hátralékos betét-kamat adó . . .			3843	23
8	Intézeti ingatlan			200000	—	11	Fel nem vett osztalék			5281	—
9	Felszerelések			13000	—	12	Előre beszedett kamatok			69265	35
10	Előre fizetett viszlesz. kamatok .			25736	52	13	Nyereség:				
							Áthozat 1912. évről	1811	56		
							1913. évi tiszta nyereség	113564	05	115375	61
				8206690	92					8206690	92

TARTOZIK

Veszteség és nyereség számla.

KÖVETEL

Veszteség		K	f	K	f	Nyereség		K	f	K	f
1	Betét kamat			81361	50	1	Nyereség áthozat 1912. évről . . .			1811	56
2	Betét kamat adó			8136	15	2	Kamat és jutalék bevételek, vál- tók, folyószámlák és törleszté- ses jelz. kölcsönök után			623952	53
3	Kamatok, visszleszámitolási, lom- bard- és engedm. jelz. kölcsö- nök után			255627	46	3	Értékpapír kamat			34387	40
4	Tiszti fizetések			46560	—	4	Ingatlan jövedelem			7567	30
5	Nyugdíj járulék			3929	—	5	Leirt követelésekből befolyt . . .			2844	—
6	Kezelési költségek:										
	nyomtatványok, irodaszerek, házbér és napibiztosi díjak . . .			25207	69						
7	Adók és illetékek			24182	80						
8	Leírások:										
	Váltó, folyószámla, értékpapi- rok, ingatlan és felszerelésből . .			110182	58						
9	Nyereség:										
	áthozat 1912. évről	1811	56								
	1913. évi tiszta nyereség	113564	05	115375	61						
				670562	79					670562	79

Nagyvárad, 1913. december 31-én.

Mathéser Sámuel,
pénztárnok.Benedek Miksa,
ügyvezető-igazgató.Lukács Artur,
főkönyvelő.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Ullmann Sándor,
részvénytársasági elnök.Csák Máté,
igazgatósági elnök.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Sas Ede,
felügyelő-bizottsági elnök.Weisz J. Miksa,
felügyelő-bizottsági társelnök.Dr Ágoston Péter
Bernfeld Jakab
Bleyer József
Brüder Jenő
Hann Lajos
Dr Istvánffy IstvánJungreis Ignác
Kelen Béla
Dr Láncai József
Dr Olasz Béla
Reményi Vilmos
Grósz Sándor vezérigazgatóJelinek Géza
Dr Kassay Kálmán
Kohn DávidDr Rác Miksa
Szüts Izsó
Udvarhelyi Béla

A Magyar Földrajzi Intézet Világatlása,

szerkesztik:

Kogutowicz Károly dr.
és Littke Aurél dr.

130 térképlapja 100 fő- és 220 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több mint 130.000 helynevet.

A mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. Ez az egyedüli magyar nagy kéziatlasz, mely a művelt közönség minden ilyen atlaszszal szemben tamasztható igényét kielégíti. :-

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel . . . 50 K
Ára a füzetekhez való diszes félbörnyűjtőknak . . . 10 K
Megrendelhető a diszes félbörnyűjtésű kiadás is (megj. 1914. jul.) 60 K

Három koronás havi részletfizetésre is kapható.
Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság

Budapest, V. Rudolf-tér (Margithid, pesti hidfő.)

Ha tisztán kezelt jó
minőségű és izléses

fűszer és csemegeárúkat

előnyösen és jó kiszolgálás mel-
lett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangu fűszer és csemege kereskedését,
bor, pezsgő, délgymölcsök és colorkák nagy
raktára, kávé és tea közvetlen behozalai.

Kiadó egy csinosan
butorozott

**kisszoba,
előszobával,**

a III. emeleten, nagyon olcsón,

Szalárdi-utca 9. sz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész ójjal ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

és lámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Eredeti

Meteor kályhák, kályhatálcák és ellenzők, fa- és széntarték,

**valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 4-20° K és 5 K.**

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.